

KİTAP İNCELEMESİ

Knowing and Reasoning in College, Gender-Related Patterns in Students Intellectual Development.

Mehmet AYDIN¹

Davut KÖĞCE²

¹ KTU. Fatih Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü, maydin2005@ktu.edu.tr

² KTU. Fatih Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, d_kogce@yahoo.com.tr

Bu çalışmada; Marcia B. Baxter Magolda'nın “ Knowing and Reasoning In College, Gender-Related Patterns In Students Intellectual Development ” adlı kitabının 1. baskısının genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bilindiği gibi Matematik Eğitimi konusundaki araştırmalar; son 30-40 yıldır öğretmenlerin inançları üzerine yoğunlaşmıştır. 1960'lerde bu konuda çok az araştırma varken, özellikle 1970'lerde öğrenci başarısı ile ilgili olarak öğretmen tiplerinin (karakteristiklerinin) tanımlanması hususundaki araştırmalarda artış olmuştur. 1980'lerde konstruktivizmin epistemolojik çatısı ortaya çıkmış ve bu hareket öğretmenlerin matematiksel kavramları nasıl yapılandırdıkları ve inanışlarının anlaşılması üzerine odaklanan pek çok araştırma için bir kıvılcım olmuştur.

Konuyla ilgili literatürlere bakıldığında, öğretmen inanışlarının araştırılmasında araştırmacıların öncelikle, “ öğretmen inanışlarının öğrenci inanışları üzerinde etkili olduğunu” ve matematik eğitimi reformunda öğretmenlerin temel rol oynadığı gerçeğini kabul ettikleri görülmektedir. Sadece idari yolla ve öğretmenleri tanımadan, ihtiyaçlarını bilmeden yapılan hizmet içi kurslarla öğretmenlerin sınıf içi öğretim uygulamalarının arzulanan yönde değişmesinin mümkün olamayacağını belirten araştırmacılar, bunun gerçekleştirilebilmesi için öncelikle, öğretmenlerin mevcut öğretim planlarının öğrenilmesi gerektiğini temel bir hipotez olarak ileri sürmektedirler. Araştırmacılar, öğretmenlerin yansımalarını ve kararlarını öğrenmek için onların öğretim planlarının belirlenmesini ilk adım olarak tanımlamaktadırlar. Dolayısıyla; öğretmen inanışlarının eğitim araştırmalarında önemli yapılar olmaya başladığı çünkü artık inanışların gerek öğretmenlerin planlarının, gerek karar verme durumlarının ve gerekse sınıf içi davranışlarının belirleyicisi olduğu genel geçer bir kabul olmuştur.

Öğretmen inanışlarının araştırılmasında ve entelektüel gelişim düzeylerinin belirlenmesinde kullanılan başlıca 3 teoriden bahsedilebilir. Bunlar; Perry(1970), Belenky ve diğerleri(1986) ve Baxter Magolda(1992)'nin epistemolojik yansıtma modelidir.

Yukarıda sözü edilen üç modelde, üniversite öğrencilerinin düşünme biçimlerinin basit ve absolutist bir düzeyden çok yönlü ve değerlendirmeci bir düzeye doğru bir gelişim gösterdiği ortaya konulmuş ve epistemolojik gelişimi betimleyen zengin ve kompleks tanımlamalar yapılmıştır. İlgili modeller incelendiğinde görülmektedir ki; Perry (1970)'in çalışması daha çok erkek öğrencilerle, Belenky ve diğerleri(1986)'in çalışması bayan öğrencilerle ve Baxter Magolda(1992)'nin çalışması ise hem erkekler ve hem de bayanlarla yürütülmüştür. Olaya bu açıdan bakıldığında gerek öğretmen adaylarının ve gerekse iş başındaki öğretmenlerin inanışlarını çalışan araştırmacıların bu örtük yapıyı analiz etmek için bu çalışma ile kitap incelemesini yaptığımız Baxter Magolda(1992)'nin epistemolojik yansıtma modelini kullanmaları uygun görülmektedir.

Kitapta; adından da anlaşıldığı gibi, lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin entelektüel gelişimi ele alınmış ve entelektüel gelişimle ilgili yeni bir model tanımlanmıştır. Modelde öğrencilerin; bilginin doğası, bilme, öğrenme ve karar verme gibi konulardaki algılayışları tartışıldığından yazar, geliştirdiği modeli “Epistemolojik yansıtma modeli” olarak adlandırdığını belirtmektedir. Bu modelde; öğrencilerin; bilginin doğası, öğrenenin rolü, öğretmenin rolü, akranların rolü ve değerlendirme hakkındaki algılayışları incelenmiş ve bu algılayışlar dört düzey (Absolute knowing, Transitional knowing, İndependent knowing, Contextual knowing) halinde sınıflandırılmıştır. Burada; “absolute knowing” düzeyi geleneksel, basit bir algılayışı ifade ederken “contextual knowing” düzeyi de sosyal konstruktivist bir algılayışı yansıtmaktadır. Kitapta tanıtılan model; 101 öğrenci ile Miami üniversitesinde yürütülen beş yıllık bir çalışmanın (longitudinal research) ürünüdür. Kitap; bir ders kitabı olmaktan ziyade, gerek öğrencilerin algılayışlarını ve gerekse öğretmen inanışlarını çalışan

akademisyenler için faydalı olabilecek niteliktedir. Kitapta; hem genel anlamda öğrenci görüşlerine geniş bir yer verilmiş ve hem de özel olarak iki öğrencinin birinci sınıftan beşinci sınıfın sonuna kadar geçen süre içinde nasıl bir gelişim sergiledikleri ve bakış açılarının nasıl değiştiği ayrıntılı olarak sunulmuştur. Bu ise okuyucunun hem söz konusu modeli daha iyi anlamasını sağlamakta ve hem de ona suni ama zengin bir örneklem sunmaktadır. Kitabın ekler bölümünde ayrıca hem araştırmanın yöntemi ve kullanılan mülakat formu sunulmuş ve hem de araştırmanın yürütüldüğü Miami üniversitesi hakkında bilgiler verilmiştir.

Kitap iki kısımdan ve 12 bölümden oluşmuştur. Birinci kısım 1-7. bölümlerini içerirken, 8-12. bölümler de ikinci kısmı oluşturmaktadır.

Birinci bölümde; araştırmanın yürütüldüğü Miami üniversitesindeki öğrencilerin genel özellikleri, okulun yapısı ve verileri yorumlamadaki kendi bakış açısını tanımlayan yazar, böyle yapmakla çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğine de vurgu yapmıştır. Bu bölümde ayrıca, konu ile ilgili daha önce yapılmış olan çalışmalar da sunulmuştur. İkinci bölümde; Miami üniversitesindeki iki öğrencinin, 1. sınıftan beşinci sınıfa gelinceye kadar geçen beş yıllık süre içerisinde nasıl bir gelişim sergiledikleri, entelektüel gelişimleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı bölümlerin her birinde sırayla modelin absolute, transitional, independent ve contextual aşamaları ayrıntılı bir şekilde ele alınıp açıklanmıştır. Bu bölümlerin her biri önce ilgili düzeye uygun bir-iki öğrenci görüşü ile başlamakta, bu görüşler yorumlanmakta ve böylece tanıtılacak düzeyin temel özellikleri önce kısaca özetlenmektedir. Daha sonra ise düzeye uygun başka öğrenci görüşleri de sunularak söz konusu düzey etraflıca tanıtılmaktadır. Her bir düzeyde; ilgili düzeyi özetleyen tablolar ayrıca sunulmuştur. Gerek öğretmen adaylarının ve gerekse iş başındaki öğretmenlerin entelektüel gelişimlerini veya inanışlarını araştıran akademisyenler kitabı incelediklerinde ve daha önceden bu alanda geliştirilen entelektüel gelişim modelleri ile karşılaştırdıklarında farklı modellerde (Perry, Belenky, King ve Kitchener gibi) tanımlanan düzeyler arasında yakın bir ilişki olduğunu görecektir. Konuyla ilgili birçok literatürde böyle bir ilişkinin olduğu ayrıca vurgulanmaktadır. Yedinci bölümde; geliştirilen modelin Miami üniversitesi dışındaki farklı öğrenci gruplarına da transfer edilip edilemeyeceği hususu tartışılmıştır.

Kitabın ikinci kısmında; bilmenin rasyonel doğasına dayanarak, öğretim uygulamalarındaki dönüşüme vurgu yapılmış ve eğitimcilerin, öğrencileri nasıl dinlemeleri ve görüşlerine ne şekilde tepki göstermeleri gerektiği hususlarına değinilmiştir.

Sekizinci bölümde; öğrencilerin sınıfta dersleri işleyen öğretmenlere tavsiyeleri özetlenmiştir. Dokuzuncu bölümde; her bir öğrencinin bakış açısının müfredat dahilinde nasıl desteklenebileceği tartışılmıştır. Onuncu bölüm; öğrencilerin müfredat programı ile ilgilenen eğitimcilere tavsiyelerini içermektedir. On birinci bölüm; müfredat dahilinde öğrencilerin görüşlerinin ve yetkinliklerinin nasıl geliştirilebileceğine ayrılmıştır. On ikinci bölümde; çalışmanın temel bulguları özetlenmiş ve geniş bir literatür ışığında hem bu bulgular ve hem de öğrencilerin gelişim süreci ve öğretim uygulamaları tartışılmıştır.

Genel olarak kitap, anlatım ve kullanılan dil yönlerinden orta düzeyde İngilizce bilen bir okuyucuyu çok fazla zorlamayacağı düşünülmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi; kitapta tanımlanan dört düzey (absolute, transitional, independent ve contextual düzeyler)'in her biri beş hususa vurgu yapmıştır. Bunlar; bilginin doğası, öğrenenin rolü, öğretmenin rolü, akranların rolü ve değerlendirme hakkındaki öğrenci algılayışlarıdır. Konu içeriğinde yer yer öğrenci kararlarından bahsedilmişse de verilen tablolarda altıncı bir boyut olarak sunulmamıştır. Diğer taraftan; tanımlanan dört düzey kitabın ekler bölümünde şema halinde ve bir bütün olarak ayrıca özetlenebilirdi. Kitapta böyle bir yola da başvurulmamıştır. Bu iki husus konu içeriği incelenerek tarafımızdan yapılan bir çalışma ile okuyucuya sunulması düşünülmektedir. Kitap içerik açısından ele alındığında ilgili bölümlerde modeli tanıtmak için yeterince ayrıntıya girildiği görülmektedir. Toplam 114 yayının kullanıldığı 446 sayfalık bu kitapta birinci hamur kağıt ve kalın kapak kullanılmıştır. Kitabın, öğretmen ve öğrenci inanışlarını araştıran akademisyenler, öğrencilerini daha iyi tanımak isteyen öğretim elemanları ve öğretmenler ve müfredat programıyla ilgilenen eğitimciler için faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Kaynak: Marcia B. & Baxter Magolda, (1992). *Knowing and Reasoning in College, Gender – Related Patterns in Students' Intellectual Development*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco.